

Uusi asiakasmaksulaki ja asiakasmaksuihin tulevat muutokset

Sosiaali- ja terveyslautakunta 15.04.2021 § 27

Valmistelija

Taluspäällikkö Airi Laurila

Sosiaali- ja terveyspalvelujen asiakasmaksulakia on uudistettu. Tasavallan presidentti vahvisti lain 30.12.2020. Lakimuutokset tulevat voimaan 1.7.2021. Kunnat vastaavat jatkossakin asiakasmaksujen perimisestä ja voivat tietyin reunaehdoin päättää asiakasmaksuista. Asiakasmaksulainsäädännössä säädetään jatkossakin enimmäismaksuista tiettyjen palvelujen osalta. Kunta voi päättää ottaa käyttöön enimmäismaksua pienemmän maksun tai antaa palvelun maksutta. Maksut voivat näin ollen vaihdella kuntien välillä jatkossakin. Uusi asiakasmaksulaki kuitenkin yhdenmukaistaa maksuja kuntien välillä ja laajentaa maksuttomuutta ja kohtuullistaa maksuja.

Asiakasmaksulaki sisältää useita asiakkaan asemaa parantavia säännöksiä. Tämä koskee erityisesti runsaasti palveluja käyttäviä asiakkaita.

Jatkuvan ja säännöllisen kotona annettavan palvelun asiakasmaksut sekä tavallisen palveluasumisen asiakasmaksut määräytyvät yhdenmukaisin perustein. Pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen maksuista säädetään pitkälti vastaavasti kuin pitkäaikaisen laitoshoidon maksuista. Pitkäaikaishoidon asiakasmaksut määräytyvät jatkossakin asiakkaan maksukyvyn mukaan. Vähimmäiskäyttövara tehostetussa palveluasumisessa on 164 euroa (Naantalissa tällä hetkellä 160 euroa)

Uudessa laissa korostetaan asiakasmaksujen alentamisen ja perimättä jättämisen ensisijaisuutta suhteessa toimeentuloturvaan. Laissa säädetään lisäksi kunnan velvollisuudesta antaa asiakkaalle tieto maksun alentamisesta ja perimättä jättämisestä. Tavoitteena on, että asiakkaat eivät joutuisi turvautumaan toimeentulotukeen asiakasmaksuista selvittääkseen.

Muutoksenhakua koskevaa sääntelyä selkiytetään ja asiakkaan oikeusturvaa vahvistetaan. Kaikkiin maksuihin voi hakea muutosta.

Maksukattoa koskevat uudistukset tulevat voimaan 1.1.2022. Maksukattoa laajennetaan suun terveydenhuollosta, terapiasta, tilapäisestä kotisairaanhoidosta ja tilapäisestä kotisairaalahoidosta sekä tietyistä etäpalveluista perittäviin asiakasmaksuihin. Jatkossa maksukattoa kerryttävät myös asiakasmaksut, joiden suorittamiseen on myönnetty toimeentulotukea.

Lakimuutoksen vaikutuksen on arvioitu siten, että asiakasmaksujen on arvioitu pienenevän noin 98 prosentilla asiakkaista. Maksukattomuutosten vaikutus vaikuttaa merkittävästi kunnan tuloja pienentävästi (esim. suun terveydenhuollon, tilapäisen kotisairaanhoidon ja kotisairaalan asiakasmaksut kerryttävät jatkossa maksukattoa, joka on 683 euroa kalenterivuodessa).

Lisätietoa asiakasmaksu uudistuksesta seuraavasta linkistä:
<https://stm.fi/asiakasmaksulain-uudistus>

Esittelijä Perusturvajohtaja

Päätösehdotus Sosiaali- ja terveyslautakunta merkitsee tiedoksi uuden asiakasmaksulain mukaiset muutokset 1.7.2021 ja antaa sosiaali- ja terveyspalveluille oikeuden tehdä asiakasmaksuihin tarvittavat muutokset lain mukaisesti.

Päätös Perusturvajohtajan ehdotus hyväksyttiin.

Sosiaali- ja terveyslautakunta 17.06.2021 § 55

519/02.05.00.00/2021

Valmistelija Talouspäällikkö Airi Laurila

Asiakasmaksulain muutokset tulevat pääosin voimaan 1.7.2021.

Maksukattoa koskevat uudistukset tulevat voimaan 1.1.2022.

Hinnastoon tehdyt muutokset johtuvat pääsääntöisesti lakimuutoksista.

Muutosten lisäksi kotihoidon tuntihinta on lisätty hinnastoon.

Lakimuutoksen keskeisiä vaikutuksia asiakasmaksuihin ovat:

- hoitajavastaanotot määrätään maksuttomiksi (ei muuta Naantalin nykykäytäntöä)
- käyttämättä ja peruuttamatta jätetyn palvelun maksuihin muutoksia
 - jatkossa maksun saa periä ainoastaan 18 vuotta täyttäneiltä, kun aiemmin raja on ollut 15 vuotta (Naantalissa muutettava rajaa)
 - soveltamisalaa on laajennettu kaikkiin terveydenhuollon vastaanottopalveluihin (laajentaminen vaatii lisäselvityksiä ohjelmallisiin sekä käytännön mahdollisuuksiin. Lisäselvitysten myötä mahdolliset uudet perittävät maksut pyritään tuomaan lautakuntaan seuraavien asiakasmaksujen tarkistuksen yhteydessä loppuvuonna 2021).
- jatkuvan ja säännöllisen kotona annettavan palvelun ja pitkäaikaisten asumispalveluiden asiakasmaksuihin merkittäviä muutoksia
 - jatkuvan ja säännöllisen kotona annettavan palvelun maksu peritään silloin, jos asiakas saa kotihoidon palvelua vähintään kerran viikossa ja lisäksi palvelun sen alkamisesta lukien arvioidaan kestävän vähintään kaksi kuukautta tai jos palvelu on tosiasiallisesti kestänyt vähintään kaksi kuukautta.
 - Em. palvelujen kuukausimaksu määräytyy palvelupäätökseen kirjattujen keskimääräisten palvelutuntien määrän, asiakkaan maksukyvyn ja perheen koon mukaan, kuten aiemminkin, mutta enimmäismaksut määräytyvät tarkemmin tuntien mukaan.
- tehostetun palveluasumisen maksuihin merkittäviä muutoksia
 - kunta tai kuntayhtymä saa periä pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen, pitkäaikaisen perhehoidon ja pitkäaikaisen laitoshoidon asiakkaalta kuukausimaksun. Maksu saa olla enintään

85 prosenttia asiakkaan kuukausituloista, joista on tehty 10 c ja 10 d §:ssä säädetty vähennykset.

- Jos asiakas on välittömästi ennen 1 momentissa tarkoitetun palvelun alkamista elänyt yhteistaloudessa avioliitossa tai avoliitossa ja hänen tulonsa ovat suuremmat kuin puolison tulot, maksu määräytyy puolisojen yhteenlaskettujen kuukausitulojen perusteella. Tällöin maksu saa olla enintään 42,5 prosenttia puolisojen yhteenlasketuista kuukausituloista, joista on tehty 1 momentissa tarkoitetut vähennykset.

- maksun perimättä jättäminen tai alentaminen
 - Lain 11 §:ssä säädetään, että sosiaalihuollon ja terveydenhuollon palveluista määrättyä maksua tulee alentaa tai jättää maksu kokonaan perimättä, jos maksun periminen vaarantaa asiakkaan tai perheen toimeentulon edellytyksiä tai lakisääteisen elatusvelvollisuuden toteuttamista.

Hinnastoon tulevat muutosesitykset on merkitty liitteeseen keltaisella.

LIITE A1, SOTE-LTK 17.6.2021

Esittelijä

Perusturvajohtaja

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveyslautakunta päättää hyväksyä liitteen mukaiset asiakasmaksut 1.7.2021 alkaen.

Päätös

Perusturvajohtajan ehdotus hyväksyttiin.